

European Leader Association
for Rural Development
Brussels, www.elard.eu

ESTONIAN
PRESIDENCY
2016-2017

ELARD

European LEADER Association for Rural Development

LEADER/CLLD deklaratsioon 2020+

President Kristiina Tammets

ELARDi konverents Tartus

“LEADER/CLLD uuendamine 2020+; 25 aastat LEADER programmi rakendamist Euroopas!”

140 osalejat 25 riigist, kes esindasid ca 2000 tegevusgruppi, maaeluvõrgustikke, korraldusasutusi ja Euroopa Komisjoni, on panustanud deklaratsiooni valmimisse. Deklaratsioon koostati kaasavaid meetodeid kasutades 2 päeva väldanud konverentsi töögruppide raames.

Austria, Belgia, Bulgaaria, Horvaatia, Tšehhi, Taani, Eesti, Soome, Prantsusmaa, Gruusia, Saksamaa, Kreeka, Iirimaa, Läti, Leedu, Moldova, Holland, Poola, Portugal, Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia, Hispaania, Rootsi and Ühendkuningriik.

Tartu deklaratsioon LEADERi/CLLD uuendamine perioodiks 2020+

22.-23. novembril 2016 toimus Tartus Euroopa LEADER Ühenduse poolt korraldatud konverents „**Renewing LEADER/CLLD for 2020+; Celebrating 25 years of LEADER in Europe!**“, millega tähistati 25. juubeliaastat LEADER programmi rakendamist Euroopas ning ühtlasi töötati välja parendusettepanekud uueks programmiperioodiks 2021-2027.

Konverentsil osales 140 delegaati 25 Euroopa riigist, kes esindasid ligikaudu 2000 Euroopa kohalikku LEADER tegevusgruppi, maaeluvõrgustikke, liikmesriikide ministeeriume ja Euroopa Komisjoni ning ühiselt töötati välja **alljärgnev visioon** LEADERi/CLLD (CLLD - *community-led local development* ehk kogukonna juhitud kohalik areng) ja kohalike tegevusgruppide rollist 2027. aastaks:

LEADERi/CLLD VISIOON 2027. aastaks

Aastal 2027 on LEADER sõltumatu, usaldusväärne, loov, laialdaselt tuntud ja lahendustele suunatud kogukondade igakülgsele osalemisele põhinev liikumine, mille eesmärk on luua targa ja elujõulised ning oma liikmete vajadustega arvestavad maakogukonnad. LEADER on senisest paremini nähtav ja toimib inimestelt inimestele. LEADER-meetodit kasutavad kohalikud tegevusgrupid on piirkondliku arengu tugisammasteks ning neid toetatakse, hinnatakse ja usaldatakse regionaalsel, riiklikul ja Euroopa tasandil. Kõiki tasandeid ja osapooli ühendab ühtne, vastastikusel mõistmisel põhinev arusaam LEADERi põhimõtetest. Kohaliku arengu strateegiad põhinevad maaelanikkonna tegelike vajadustel ning neid viivad ellu autonoomsed kohalikud tegevusgrupid. Sidusrühmade vaheline usaldus on suur kogu LEADER programmi elluviimise protsessis. Kohalikud tegevusgrupid on võimelised kaasama oma piirkonna passiivseid osapooli ning suudavad mõõta oma töö lisaväärtust nii kvalitatiivsete kui ka kvantitatiivsete näitajate kaudu. Kogukonna juhitud kohalikku arengut (CLLD) viiakse ellu "multi fondid" lähenemise kaudu. CLLD rahastamiseks erinevatest Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest on liikmeriikide sisest loodud üks ühine fond, mida koordineerib üks korraldusasutus vastavalt ELi tasandil välja töötatud ühtsele seadusandlikule raamistikule. Rahvusvaheline koostöö nii Euroopa Liidu kui ka kolmandate riikidega on tõhus tööriist maaelu arendamiseks, mis põhineb ELi tasandil välja töötatud ühtsel reeglistikul ning milleks kohalikud tegevusgrupid kasutavad samuti "multi fondid" lähenemist.

Konverentsi arutelude ja töötubade käigus kogutud ettepanekute ja ELARDi liikmeskonda kuuluvate LEADER tegevusgruppide võrgustike ühiste jõupingutuste tulemusena on vastu võetud **järgmine** Euroopa institutsioonidele ja liikmesriikidele suunatud **deklaratsioon**:

1. Meie, kohalike LEADER tegevusgruppide esindajad, usume, et praeguste poliitiliste arengute tõttu Euroopas on **25 aasta vanune LEADER/CLLD meetod tähtsam kui kunagi varem**. Tegemist on Euroopa-põhise alt-üles suunatud arendusmeetodiga, mis aitab leevendada Euroopa-vastaseid hoiakuid kohalikes kogukondades, panustades sotsiaalsesse kaasatusse ja jätkusuutlikku kohalikku arengusse. Lisaks on LEADER-meetod tõhus partnerlusvahend maaelu juhtimiseks ning on seni olnud ainus tööriist, mis on toonud Euroopa rahastusega seotud otsuste langetamise kohalikele tasandile. LEADER-meetodi abil **on kohalikud kogukonnad võtnud endale vastutuse** oma elu- ja töökeskkonna kujundamise eest. Seetõttu toetame igakülgset selle potentsiaali kasutamist ELi ja riiklike poliitikate kavandamisel ning usume, et **kogukondade initsiatiiv ja roll maaelu arendamises peab tulevikus kindlasti suurenema**.
2. Usume, et täieliku potentsiaali saavutamiseks ja hetkel LEADERi/CLLD rakendamisega seotud kitsaskohtade ületamiseks on **äärmiselt oluline suurendada LEADERi/CLLD rakendamise tõhusust**. Hindame kõrgelt Euroopa Komisjoni varasemat ja praegust toetust LEADER-meetodile ning oleme teadlikud meetodi rakendamise tulemuslikkuse mõõtmise vajadusest. **LEADERi/CLLD rakendamise kvaliteedi oluliseks tõstmiseks vajame aga senisest suuremat dialoogi ja tõhusamaid lahendusi**. Ettevalmistused programmiperioodiks 2021–2027 on meie jaoks kriitilise tähtsusega, andes võimaluse otsustada, millised muudatused on selle pikaajalise meetodi rakendamisel vajalikud. Seetõttu kutsume Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles **astuma tihedamasse dialoogi** kohalike tegevusgruppide ja neid esindavate LEADER-võrgustikega ning **usaldama nende 25 aasta jooksul omandatud kogemusi**.

USALDUS

INIMLIKKUS

LIHTNE MAAINIMESE LOOGIKA

SIDUSUS JA KOOSTÖÖ

Deklaratsiooni sõnumid Eestis

1. Suurendada kogukondade rolli ja alt-üles meetodi kasutamist maaelu arendamises. LEADER-meetodi abil on kohalikud kogukonnad võtnud endale vastutuse oma elu- ja töökeskkonna kujundamise eest ning seetõttu toetame igakülgset selle meetodi potentsiaali kasutamist erinevate riiklike poliitikate kavandamisel. Tagada tuleb oluliselt suurem sidusus regionaal- ja sotsiaalpoliitikatega ning leida täiendavaid võimalusi koostööks linnadega;
2. Rakendada CLLD multi-fondid lähenemist ühtse reeglistiku alusel, milleks on loodud fondide ülene fond ja mis on koordineeritud ühe laiapõhjalise korraldusasutuse poolt;

Deklaratsiooni sõnumid Eestis

3. **Vaja on luua tasakaalustatud seadusandlik raamistik.** Tõsta LEADERi peamine eesmärk - **kogukondade võimestamine tagasi fookusesse** ning **luua tasakaal** sisulise arendamistegevuse ja tehniliste protseduuride läbiviimise vahel. LEADERi rakendusraamistik peab igakülgset toetama LEADERi võtmeelementide lihtsat ja motiveerivat rakendamist. Vähendada tuleb tegevusgruppide bürokraatiakoormust, et nad saaksid tegeleda oma põhiülesandega, milleks on sisuline arendustegevus;

Deklaratsiooni sõnumid Eestis

4. Tegevusgrupid on piirkondlikud arendusorganisatsioonid. Selle potentsiaali realiseerimiseks on vaja luua tingimused, et tegevusgrupid saaksid keskenduda oma rollile ja elavdada piirkonda toetades parimate ideede esiletulekut ja rakendumist. Samuti tuleb tagada tegevusgruppidele vajalikud ressursid ja tingimused sotsiaalse kapitali suurendamiseks, alt-üles innovatsiooni toetamiseks ning võrgustike ja vajalike koolituste organiseerimiseks piirkonna sidusrühmadele.

Deklaratsiooni sõnumid Eestis

5. Suurendada ühtsustunnet ja kollegiaalset vaimu. LEADER/CLLD rakendamise kvaliteedi tõstmiseks ja usalduse suurendamiseks arendada välja süsteemne hästi koordineeritud dialoog tegevusgruppide ja korraldusasutuste vahel;
6. Kõigile LEADER rakendamise osapooltele on vaja tagada koolitused ja arusaamine LEADER meetodi rakendamise erisustest. Võrdselt tegevusgruppidega tuleb koolitada ja võimaldada praktilist õpet korraldusasutustele. Samuti tuleb suurendada arusaamist tegevusgrupi rollist, elavdamistegevuste ja rahvusvahelise koostöö rollist ja kasust piirkonna arendamisel kõigi LEADER osapoolte hulgas. Väga oluline on tagada KTGde järjepidevus programmiperioodide vahelisel ajal;

Deklaratsiooni sõnumid Eestis

7. Töötada välja rakendusraamistik **lihtsate reeglitega ja õigel ajal**. Lihtsad eeskirjad, suunised ning hindamis- ja IT-süsteemid, mis võtavad maksimaalselt arvesse erinevate fondide tingimuste ühtlustamist. Regulatsioonide kavandamisel lähtuda sellest, kuidas regulatsioon saab tegevusgrupe ja projektitoetuse saajaid kohaliku arengu strateegia rakendamisel maksimaalselt toetada. Paindlikud ja avatud IT platvormid, vältida standardiseerimist;
8. **Sanktsioneerimine peab olema mõistlik ja igati põhjendatud**. Pigem tuleks leida võimalusi mitte sanktsioneerida. Kuna LEADERi üks olulisi eesmärke on uuenduslike lahenduste leidmine, tuleb endale teadvustada eksperimentaalsete projektidega sageli kaasnevaid riske. Uuenduslike lahenduste soodustamiseks tuleks kaaluda eeskirjade kohandamist nii, et need toetaksid eksperimentaalse tegevuse ja eksperimentaalsete projektide elluviimist ja vähendaksid karistushirmu.

Deklaratsiooni sõnumid Eestis

LEADER meetodil jagatavate ressursside mahtu võiks järgmisel perioodil vähemalt kahekordistada võrreldes käesoleva perioodiga. Põllumajandusfondi vahendite maht ei tohi kahaneda. Ehk 90 miljoni asemel 180 miljonit.

Lähtudes tänasest haldusreformist võiks kaaluda, et täiendavalt võiks juurde tulla linna LEADER. Vaja oleks luua mehhanismid maa ja linna LEADER tegevusgruppide koostööks ja seekaudu parema sidususe loomiseks. Vahendid linna LEADERiks on täiendavad ja need ei tohi tulla kuidagi maa LEADERi arvelt;

Tegevusgruppide jooksvate ja elavdamiskulude mahtu võiks tõsta 25%, kusjuures võiks seada mõistliku miinimum % elavdamiskuludeks (3-5%).

Aitäh!

ESTONIAN PRESIDENCY 2016-2017